

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény Margitai József szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Fischel Fülöp könyvkereskedése ide küldendők az előfizetési díjak, nyilviterek és hirdetések.

Hirdetések jutányosan számíthatnak.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetések elfogadtnak:

Budapest: Goldberger A. V. és Eckstein B. hird. irod. Bécsben: Schalek H., Dukes M., Oppelk A., Altalanos Tudósító-hirdetési osztálya Budapest.

NYILVITÉR PETITÓRA 10 KR.

A »Csáktornyai Takarékpénztár«, »Muraközi Takarékpénztár«, a »Csáktornya Vidéki Takarékpénztár« sat. hivatalos közlönye.

Közgazdasági közlemények.

I.

A lentermesztésről.

A len termelése nálunk Magyarországon nem igen tud prosperálni s inkább hanyatlásnak semhogyan fejlődésnek indult. Igaz, hogy e körülménynek egyik oka a vámtelenesen beözönlő gyapot is, de másrészt oka az is, hogy a lenművelés terén nem haladunk a korral s régi módi áztatási rendszerünk nem felel meg a kor kívánalmainak.

A len jó termést csak nagyon jó földeken adhat. Legjobb terméseket kétségen kívül szűzföldeken ad, amennyiben azonban ilyenekkel már nem igen rendelkezünk, megfelelő műveléssel és trágyázással kell a földeket megjavítanunk.

A trágyázást illetőleg az legyen az elv, hogy közvetlenül len alá szalmás istálló trágyát alkalmazni nem szabad. Belgiumban pl. őszkor hígított trágyalével öntözik meg a talajt, mely áll 15% trágyalé és 85% vízből, a mely keverékből 120—160 hl/ter víznek ki egy hektárra. Avagy őszkor beherítik az egész területet istállótrágyával s tavasszal legerebrýéket a kilgozolt és a talaj felszínén maradt szalmát. E mellett azonban a műtrágyaféléket is igen kiterjedten használják s éppen ezeknek használatával érnek el óriási terméseket.

Ezeknek használatát illetőleg mindenestre jó lesz előbb kicsinyben eszközölt kísérletek útján megállapítani, hogy mely műtrágyákból, milyen mennyiségel szükségel az illető talaj, hogy a lehető legnagyobb termést adja.

Mégis a legáltalánosabban a következő trágyázási mód használatos.

A bevetendő területet még őszszel kell ellátni 130—170 kg. kainittal, tavasszal pedig vetés előtt 120—120 kg. szuperfoszfáttal; közvetlenül vetés után 35—50 kg., négy héttel később ismét 35—50 kg. chilisalétróm szórandó ki. Ilyen trágyázás mellett a lehető legnagyobb s nálunk egészen szokatlan termésekre lehet kilátásunk.

Előveteménynek legjobbak az őszi s tavaszi gabonafélék, a here s a zöld ugar. A talaj művelése pedig álljon: tarlófóres, őszi mély szántás s tavaszi grubberozásból.

A lent igen korán és sűrűen kell vetni. Egy kis hold földbe elegendő 85—120 liter mag, sőt ha magnak vetjük 50—65 liter is. Vetés előtt a talajt meg kell hengerezni, utána jól befogaszolni s ismét lehengerezni tanácsos. A vetőmag egyenesen mélyen való s egyforma letakarítására igen nagy gondot kell fordítani. A magnak 3—4 cm-nél mélyebben nem szabad feküdni. A lennek letakarítását akkor kell eszközölni, midőn az sárga érésben van. Az utóérés 10—12 nap alatt szokott lefolyni.

Az áztatást illetőleg e helyen csak annyit jegyeznünk meg, hogy lentermő vidékeken legcélszerűbb volna szövetekezeti uton létesíteni modern, a technika mai vívmányai szerint berendezett lenáztatókat és lenkiszító telepeket.

II.

Minő helyet adjunk a herefélének a vetésforgóban?

Mióta az állandó rét- és legelőterületek évről évre feltóres alá kerülnek, a mesterséges takarmányneműek közül különösen a herefélék képezik s legkeresettebb takarmányt és teljes joggal, mert miként tapasztalat igazolja, e növények legjobban beilleszthetők a mi klimatikus és talajviszonyaink közé. A herefélék termelésénél legfeljebb azon jelenség tapasztaltatott, hogyha egy és ugyanazon helyre rövid időközben került, ugy termése megapadt, sőt némely esetben teljesen a minimumra redukáltatott. A herefélék e sajátosság jelensége az u. n. lóheruntság nem kis gondot okozott a gazdaságnak az iránt, hogy a vetésforgóban miként helyezték el, s gondot okozott annál is inkább, mert egyes gazdaságokban 10—12 év eltelle után sem lehetett herét sikerrel termelni.

Ujabb időben megindult tehát ez irányban is a kísérletezés s ma már oly stadiumban van, hogy arra nézve határozott

TÁRCZA.

Lepkék a Janiculumon.

Róma, jan. 12.

Tegnap még szakadt az eső, hideg, zimankós párazatba burkolva az órok városát, feláztatva az utcákat, s különféle kávéházakba szorítva azokat az idegeneket, kik észak rideg éghajlata alól ide menekültek, enyhe szellőre s napfényre vágyván. Szegény »inglese«-k, kik csak pár napra röpültek le ide, azok éppen eltalálták, mikor kell Olaszországot élvezni. Nem látták az olasz telet, de érezték, s így ami egyik érzéküket elkerülte, bőségesen igénybe vette a másikat. Kár, hogy a szép időt pénzzel sem lehet megvenni. Sokan el is menekültek innen, megrohanták a vasuti állomást, s igyekeztek még délibb vidékre, Calabriába vagy Sziciliába.

De aki csak egy nappal tovább maradt, azt bőségesen kárpótolta Phoebus, Jupiter, Pluvius apó kajánóságáért. Ma reggelre kitisztult az ég, azurszín borította a firmamentumot, egy felhő sem szült az égen, s a város a meleg nap aranyos dertjében furdott.

Mindenki az utcára sietett. Belevegýültem a tömegbe, mentem, mendegéltem czél nélkül, rendszer nélkül, megittasulva a napfénytől, mely vakítóan síkolt végig a tegnapi esőzéstől meg nedves utcákon. A Corso tele volt nyüzsgő emberesoportokkal, melyeken csak alig tudtak ke-

resztül hatolni a lényes nyitott magánfogatok. Mindenütt ragyogó, kipirult arcok, elegáns nők, kis kabátban öngöng herceglányok, kik csakugy örültek a jó időnek, mint az egyszerű facchino, ki ingujra vetközve tolta folyójáját.

Ingujban, — január közepén!

Aztán, hogy e nyüzsgő embertömegben, s az élettől pezsgő sikátorokon keresztül törttettem, ott ládáltam magamat túl a Tiberisen, a Janiculum alján, IV. Leo pápa városában, hol nem volt mit rombolni Theodorik és Odoaker barbárjainak, hol még most is egész utcák vannak oly régi házakból, melyek alighanem ott álltak már akkor is, mikor a magyarok új hazát jöttek keresni Európába.

Főnt, a szellős magasban, a spanyol művész-akadémia emelkedik, oly vakmerően kimerészkedve a Janiculum szélére, hogy majd rácsik az alatta pihenő százados házakra. S míg lent a szűk, penészes sikátorokon zödes árnyék borongott, fönt vakító fényárban uszott minden. Olyan volt ez a ragyogó halom, mint az igéret földje, szerencse, hogy könnyen lehet feljutni rá. Széles szempontinut vezet föl két-három kanyarodással, pálmákkal és kaktuszokkal benőtt sziklás falak közt.

Csodálatos egy világ ez. Mintha valami messé keleti tájon járna az ember, ahol nem ismerk éjszaki szelét, ahol a pálmák és agavék nem tudják: mi a hervadás. Csak az zöckent vissza az európai hangulathoz, hogy a platánfasor, mely közt az út fölhalad, bőven hullatja leveleit. A sárgavörös lombok nagyon megirgultak; ami level az ágak közt hiányzik az lábaink alatt zörög, ez kepezvén a halló-érzékünket erő egyedüli zajt.

Mert csend van itt, zavartalan, édes csend, a lelket önfelelt álmódosásokba ringató. A pálmák közt buja zöld a fű, s ott, hol a nap éri, intenzív fényben ragyog.

Alattam a városok városa terül el nyugodt, ezüstszürke tónusban. Az egyforma, egyenletes háztengerből kiemelkednek a keresztény templomok kupolái. Poczakosan, gögöisen, mint a parvenük, elbizakodva sokaságukban és hatalmukban. Balra a szent Péter roppant teteje, mely nem annyira a katholicizmus fenségét, mint Michel Angelo lángeszét hirdeti. Szemköt, a messze távolban, melynek kékes köde szinte összeolvad a szabinhegyek tömegével, a Sta Maria Maggiore kettős kupja és hampanileje; rajta innen a San Carlo, s tőle jobbra az Arx Coeli idomtalan téglatömege.

A hatalmas ó-kornak, a császárság korának maradványai, a Colloseum, a Traján-oszlop, Constantin bazilikájának rengeteg ívei, a Palatin császári palotáinak omladékaiban is nagyszerű falai szerényen húzódnak meg a jövények mellett. Az új hit, bár ezeknek a köveiből építette föl a diadalmas szentek és vértanúk tiszteletére szánt templomokat, mégis volt annyira kegyelmes hozzájuk, hogy legalább hirmondót hagyott meg az egykori pogány nagyságból.

Ledőltek a bársonyos fűbe. Egész világ nyüzsgő előttem. Tücskök ugrálnak az átmelegedett televény giz-gazai közt, aranyzöld hegyek cikázának a levegőben, s apró rovarok máskálnak levélről levélre. Odajön pár pillangó is, egymást úzve, kergetve, megittasulva a melegtől és a fény-

eredményt birunk a következőkben: Főfel-
tétel, hogy oly növény után vetessék, mely
a földet porhanyó, gyommentes állapotban
hagyja vissza, ilyen a trágyázott kapás; szük-
ségese továbbá, hogy a föld foszforsavban és
káliumban ne szenvedjen hiányt, s épen ezért
a trágyázás véghezvitelénél nem alkalmaz-
kodhatunk kizárólag az állótrágyákhoz,
hanem szükségeljünk a műtrágyákat is.

Egy hazai gazdaságban, hol eddigelé
oly beosztású vetésforgót követtek, melyben
a here minden 6-ik évben került ugyanazon
földre, ma a műtrágyák alkalmazásával min-
den negyedik esztendő sikerült a here ré-
szére biztosítani, anélkül, hogy a termés-
mennyiségben apadási érzeteket volna, vagyis
anélkül, hogy az ugynevezett hereuntságnak
nyoma lenne.

A vetésforgóban első helyet a takar-
mány-répa foglalja el trágyázott földben, kö-
veti azt az árpa, mely a löhere védőnövénye
gyanánt szerepel és pedig tavasszal az árpa-
vetés előtt holdanként 150 kg. szuperfosz-
fátot szórnak el; a harmadik esztendőben
marad a here, mely után a negyedik évben
őszi buza kerül. Daczára annak, hogy e né-
gyes forgót az illető gazdaság már 12 éve
folytatja, s így a löhere minden negyedik
esztendőben ugyanazon helyet kapja, mégis
nagyon meg vannak elégedve a termés-
eredményévé.

Egy másik gazdaságban ugyanezen forgó
mellé a thomas-salakot láttam alkalmazni
s jó hatása ennek is érvényre jutott. Ha a
talaj káliumban is hiányt szenvedne, úgy ta-
nácsos őszzel 180-200 kg. kaimit elszórása.

III.

Termeljünk répamagot.

Talán egy kulturállamban sem törődnek
a magtermeléssel oly keveset, mint hazánk-
ban; pedig a gazdaságnak alig van jövedel-
mezőbb forrása mint a magtermelés. A né-
metek, angolok, francziák előhaladásukat a
mezőgazdaság terén jórészt annak köszön-
hetik, hogy a magtermelésre kiváló súlyt
helyeznek; jövedelmük a magtermelésből oly
magas, hogy azt semmiféle jövedelemforrás

sem képes pótolni, még megközelítőleg sem.
Nálunk ellenben valósággal fehér holló szá-
mba megy az a gazda, ki magtermeléssel is
foglalkozik; ennek azután természetesen az
a következménye, hogy óriási pénzüsszeg
megy ki külföldre oly áruért, melyek egy
kis jóakarattal nálunk is előállíthatók len-
nének.

Különösen áll ez a sajnálatos körülmény
a répa s daczára azon tapasztalatnak, hogy
a külföldi répafajok még kedvező talajok
között sem elégti ki igényeinket, mégis min-
dig külföldről beszerzett répákat termelünk.
Itt van az ideje, hogy gazdáink megkísér-
lenék a répamag termelését, melynek szá-
bályait röviden a következőkben adjuk:

1. A magnak való répát oly földről
válogassuk ki, mely jó művelésben részesült,
nem volt elgyomosodva, nem volt állati és
növényi ellenségekkel megfelve és a melyen
a répa teljesen megérett.

2. Miután a kisebb alakú cukorrépa
rendesen nagyobb cukortartalommal bír,
mint a nagyobb, a magnak való anyarépát
a földnek azon részéről válogassuk ki, mel-
lyen aránylag több volt a kis répa, mint
a nagy.

3. Olyan egyedeket válasszunk ki, mel-
lyek a gyök alakjára, a levél színére, ere-
zetére ugyanoly tulajdonságokkal bírnak, mint
az eredeti fajrépa. Okvetlenül meg kell tehát
ismertetni a munkásokkal az eredeti fajrépa
mondott tulajdonságait, illetve jeleit, mert
a kiválasztás csak akkor lesz tökéletes. E te-
kinetben tehát a gazdának kellő utánjárása
is szükséges, mert csak ez biztosítható kellő
sikert.

4. Kiszedés után a répa a reája ragadt
földtől és sártól megfészítendő és száraz
helyen teendő el.

5. A talaj, melybe tavasszal az anya-
répa ki lesz ültetve, őszzel mélyen meg-
szántandó s tavasszal műtrágyákkal meg-
trágyázandó. E célra különösen a szuper-
foszfát szolgál, a melyből kat. holdanként
200—250 kgt szórhatunk el. Azért van
szükség így mennyiségre, mert magtermelés-
nél a talajnak különösen foszforsava vétetik
igénybe.

özüntől, mitsem tudva arról, hogy januárról regél
a kalendáriom.

* * *

Valamikor régen, kétezer hosszú esztendő-
nek előtte, márványtömeg terült el az etruszk
földről ideszaladt folyó, Horátius Flavus Tiberis-
ének két partján. Ifju pompájában állt a Pan-
theon, új volt a Colosseum, melynek roppantabb
épületet nem ismer a föld kerekége; márványtól
és aranytól ragyogott a caesárok háza a Palati-
non, s Caracalla világszép fürdőjében találkát
adott egymásnak a patriczius-világ a mostani
nemzedék ősanjáival. A Capitoliumon parancsot
osztogattak minden népnek Edinburgtól Indiáig,
a Dunától a Szaharáig. Ide gyűlt a világ minden
aránya, minden drága fűszere, ide jöttek kicsinálni
trónjuk nyugodt birtoklását Ázsia félföld fejedel-
mei, ide ernélták minden legyőzött királyt és
királynét. Nagyon különböző volt a sorsuk. Jugur-
thát és Vercingetorixet megfojtották a Mamertin-
börtönben, míg Zenóbia illendő civizisztából élt
élete fogytáig Tivoliban.

Azután jöttek a barbárok, ledöntötték Róma
minden márvány épületét, s nyomokban betódult
az askétizmus, az új, a diadalmas új hit türel-
metlenségével. Végigzúgott Róma utcáin a szózat:
•Christus imperat!• S Názáret halvány
embere parancsolt. Meszet égettek a görög mű-
vészet márványba faragott remekéből, mivel hogy
pogány dolgok valának, s templomokat emeltek a
Colosseum s a Palatin leherdott tégláiból. A
roppant nagyság után eszmőr fogta el Rómát, az
új századok legyintése olyan volt, mint a hőlti
szél, mely templomszagozt hoz magával.

S míg alatt a templomokban és kolostorok-
ban zsolozsmát zengedeztek a barátok az új is-
tennek, itt fönt a Janiculumon mitsem változott
ez a kis világ. A száradt gazok és buvó füvek
között bujdoskát játszottak a fehér lepkék, és az
aranyzöld legyek.

Gondtalan kis lény te, mely ezikk-ezakkban
táncol a napugrákban, mint a fehér papídarabka,
melyet elkap a szirokó, mit neked az emberiség
változatos viszontagsága, mit neked a renaissance
fénye s ragyogása, mit neked az a deficit, mely
most Sonnino pénzügyminiszterre tájja feneketlen
torkát!

Lenézek az alattam elterülő háztömegre, s
még sem látom a városok városát. Szememre köd
ül, s ezen keresztül, sejtelmes távolban, új per-
spektivákat nyit a fin-de-siècle ideges meditációja,
mely már azt szeretné tudni, hogy mi lesz a har-
minczadik vagy negyvenedik évszázadban, mi lesz
a szent Péter omladéknál fölött győpösödő halmon,
s micsoda bölcsészeti iskolába fogják beosztályozni
a rég lettint kereszténységet.

Hogy mi lesz? Rómának talán már helyét
sem fogja tudni Macaulay új-zelandi utazója, de
ha fáradtan leül a Vatikán fölépte, mohos rom-
jaira, a ragyogó meleg verőfényben akkor is fehér
lepkék fognak libegni körülötte.

Nyitrai József.

6. A sor és növénytavolság 65—70 cm.
között ingadozhatik. Ennél sem nagyobb, sem
kisebb távolságot alkalmazni nem célszerű.

7. Kiültetés után a kapálások gyakori
keresztültelére s a töltögetésre kell ügyelni
és pedig legcélszerűbb lesz, ha az első ka-
pálás a levélképződés idejére, a második
kapálás a szárbá indulás idejére, a töltöge-
tés pedig azon időpontra esik, midőn a mag-
szár 20—25 cm. magasságot ért el.

8. Nagyon kell vigyázni az aratás idő-
pontjának helyes megválasztására, mert ha
korán aratunk, akkor sok lesz a léha mag,
ha pedig későn, akkor a mag nagy része
elhull.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Kérelem.** Lapunk f. hó 1-ével a XVI.
évfolyam második negyedébe lépett; ez alkal-
lommal tisztelettel kérjük azon t. előfizetőin-
ket, kiknek előfizetésük lejárt, azt megújít-
tani, a kik pedig előfizetési díjjal hátra-
lékban vannak, azt mielőbb beküldeni szí-
veskedjenek, nehogy a lap szétküldésében
fennakadás történjék. Tisztelettel

a kiadóhivatal.

— **Előléptetés.** A vallás- és közoktatási
miniszter Királyné Décei Mária csáktornyai
áll. polg. leányiskolai tanítónőt a X fiz. oszt.
1. fokozatába, Szakonyi Kintner Róza polg.
leányisk. tanítónőt pedig a XI. fiz. oszt. 2.
fokozatába léptette elő.

— **Eljegyzés.** Kövessy Albin Budapest-
ről jegyet váltott néhai Egyed Antal dráva-
vásárhelyi vendéglős kedves leányával, Laura
kisasszonnyal.

— **Kinevezés.** A nagy-kanizsai kir. lör-
vényszék elnöke Fejér Istvánt a csáktor-
nyai kir. járásbírószághoz díjnokká nevezte ki.

— **Nyugdíjazás.** Matusz Lőrincz csák-
tornyai m. kir. pénzügyi számlész 35 évi
hű szolgálat után nyugalmomba vonult.

— **Eljegyzés.** Torday János csáktor-
nyai közs. elemi iskolai tanító jegyet váltott
Sosterics Pál perlaki kereskedő nővérel,
Irma kisasszonnyal.

— **Jutalmazás.** A vallás- és közoktatási
miniszter Polyák Mátás csáktornyai községi
elemi isk. igazgató-tanítót a magyar nyelv
sikerese terjesztéséért 50 frtnyi jutalomban
részesítette.

— **Halálozás.** Huber Mihály, a Kohn H.
czég könyvezetője Csáktornyan, életének 27.
évében meghalt. Béke poraira!

— **Postaügy.** A pécsi m. kir. posta- és
távírdai-igazgatóság értesítése szerint a gyalog-
posta Belicza és Dráva-Vásárhely között a
délutáni órákban közlekedik.

— **Halálozás.** Dr. Sztrupi Győző zágrábi
ország. egészségügyi tanácsos, volt varasdi or-
vos, 52. évében meghalt. Nyugdijék békével!

— **Értesítés.** Van szerencsém a Sport-
egyesület t. cz. tagjait tisztelettel értesíteni,
hogy Dékány Mihály egyesületi művezető
urral történt megállapodásunk szerint, a
gyakorlatok f. hó 10-től kezdve hetenkint
háromszor, és pedig: hétfőn, szerdán és
szombaton mindenkor délután 6 és 7 óra
között tartatnak meg. — Csáktornyan, 1899.
évi április 6-án. Wollák Rezső elnök.

— **Jegyzőválasztás.** Kumper Márton volt
légrádi s mura-kerályi segédjegyző baki jegy-
zővé választatott ápril 4-én. Ugyancsak neki
a pénzügyminiszter ur a közadók behajtása
körülte tevékenységéért dicséret elismerését
nyilvánította.

C S A R N O K.

Tulvilági fénykép.

— **Halálozás.** Pruszácz Borbálya, Pruszácz Alajos volt csáktornyai városbíró anyja e hó 7-én hosszú szenvedés után Csáktornyan, életének 84-ik évében elhunyt. Áldás poraira!

— **Csáktornya meteorológiai állomás** márczius havi hőmérsékletének közepe 4.6 C°. A hőmérséklet maximuma 19.0 C°. 16-án. Minimuma 8.4 C°. 7-én. Csapadék havi összege 78.0 mm. A csapadék 24 órai maximuma 40.0 mm. 22-én. Csapadékos napok száma 8. Havazás 19-től 25-ig volt nagyobb arányokban úgy, hogy a hómagasság 24-én 32 cm. volt a csapadékmérő közelében.

— **Lopások.** Larnszak István heliczai körjegyzőtől a mult hó 27-én virradóra 40 frt készpénz, sorsjegyek és iskolai bizonyítványok lopattak el. A csáktornyai csendőrség kiderítette a tettest a kárvallott segédje személyében, ki ellen a feljelentés megtehető. — Mayer Testvérek csáktornyai czegetől f. hó 5-én virradóra egy hektoliter rozs lopatott el. A tettest nyomozzák.

— **Gyilkosság.** Folyó hó 1-én az esti órákban Herzsinyák József faluhegyi lakos megölte 80 éves anyját s azután megszökött. A csendőrség a tettest nyomozza.

— **Rabszökevény.** Vucsenik Regina, ki többrendbeli lopásért m. hó 11-ig a perlaki kir. járásbírósnál fogva volt és onnan megszökött, azután Varasdon lopáson éretett és az ottani bíróságnál vizsgálat alá helyeztetett, f. hó 3-án virradóra börtöne kályháját kibontotta és megszökött.

— **Színészet.** Jeszenszky Dezső szintársulata e hó 2-án kezdte meg előadásait a csáktornyai színpadon nagy közönség jelenlétében. Előadatot »A aranylakodalom« című, a szabadságharcz 50 éves jubileumára írott színmű. E hó 3-án előadott »A mozgó fényképek« című bohózat nagy sikerrel. F. hó 4-én közkívánatra újra előadták »A aranylakodalom« F. hó 5-én »Dreyfuss kapitány« című életkép került a színpadra. F. hó 6-án a »Gyimesi vadvirág« című népszínművet adták szép sikerrel. F. hó 7-én színre került a »Gyurkovics leányok című életkép. Az előadás kitünő. A szereplők valamennyien kifogástalanul játszottak. Az előadások rendesen telt ház előtt folynak, a mi annak a bizonyítéka, hogy Jeszenszky jó társulata megérdemli a pártolást s hogy tagjai hivatott színészek, kiknek törekvése oda irányul, hogy a közönség rokonszenvét művészetük iránt felkeltsek, azt apolják és fentartsák. A társulat tagjai közül nagyobb szerepekben mutalkoztak be s egyébként kiváltak játékkal: Jeszenszky, Miklóssy, Tury Mariska, Erdélyi Kornélia, Pécsy Anna, Szaday, Csicszér, Pelsőczy, Kovács Hermin, Fekete Ilonka, Székely Janka, Kiss Ilonka, Püspöky Rózsika, Kiss, Szabó és a többi. Ugy halljuk, hogy a derék szintársulat csak rövid ideig marad Csáktornyan egyeb kötelezettsége miatt. Ezért is ajánljuk a színészetet pártoló közönség figyelmébe a törekvő szintársulatot!

— **A Horgony-Pain-Expeller** igazi, népszerű háziszerré lett, mely számos családban már több mint 27 év óta mindig készletben van. Hasfájásnál, esifájadalom, fejfájásnál, közhányásnál, csuszál stb.-nél a Horgony-Pain-Expellerrel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító-hatásúknak bizonyultak, sőt járványkórnál, minő: a kolera, hanyóhasfolyás, az altestnek Pain-Expellerrel való bedörzsölése mindig igen hasznosnak bizonyult. Ezen kitünő háziszér jó eredménnyel használtatott bedörzsölésként az influenza ellen is és 40 kr., 70 kr. és 1 frt üvegenkénti árban a legtöbb gyógyszerárban készletben van, hanem bevásárlás alkalmával mindig határozottan: mint »Richter-féle Horgony-Pain-Expeller« vagy »Richter-féle Horgony-Liniment« kéréndő és a »Horgony« védjegyre kérünk figyelni.

Nem vagyok eléggé író, hogy leírhatnám Gábor barátom fájdalmát, mikor elvesztette imádott feleségét. A híres szemorvos és ez a fenkölt nő rövid, de boldog házasságuk alatt teljesen egymásnak éltek s így érthető volt, hogy a különben is rendkívül szenzibilis férfi mélyen érezte veszteségét. Mintha kihalt volna minden, ami a világhoz kötötte, a keresett orvos nem törődött többé betegével, s egyetemi előadásait sem tartotta meg. Csak egészen fájdalmának élt, szemlátomást öregedve.

Barátait sem akarta látni. Legmeghittebb barátja Bálint is csak nehezen tudott hozzáférni, ha állapota felől akart tudakozódni.

Egy napon azzal alamirozta Bálint egyetemi tanártársait, hogy Gábor hírtelen megvakult... S ami még különösebb tette ezt az esetet és zavarba hozta az összes szemtudósokat: a vak tanár szembhartáján a legkisebb változás sem volt észlelhető. Szegény Gábor barátunk, mintha boldogabbnak érezte volna magát a naptól fogva. Mintha elenyészelt volna a végtelen fájdalma; nem bántódott többé, nem jajgatott felesége után, hanem úgy beszélt róla, mint egy kedves előről, ki csak rövid időre elköltözött tőle s kit nemsokára viszont fog látni.

Ha van tulvilági viszontlátás, hát ez Gábor számára elég hamar beköszöntött. Mert mióta nyugodtabb lett s visszanyerte lelke vidámságát: — esodálatos — testi ereje rohamosan fogyott s néhány hét múlva meghalt.

Én és Bálint jelen voltunk halálánál. Gábor kifejezett ohajtásához képest. Néhány perczel a vég bekövetkezése előtt érkezünk az elsőtételt szobába, hol barátunk feküdt. Alig bihattuk, hogy azok a fényes szemek elvesztették látóképességüket; valami boldog kifejezéssel a messzebe pillantani látszottak, míg előtte álló alakunk nem tükröződött bennük. Gábor arca boldog mosolyal egészen átszellemült, aztán barátunk visszahanyatlott, halva volt.

Bálint intett s elhagytuk a halottas szobát. A szomszédos szobában az elhunytunk még néhány meglitt barátja várakozott reánk. Ezek előtt Bálint felolvasta Gábor utolsó akaratját, melyben a következőket mondja:

»A lefolyt néhány hónap alatt szerzett tapasztalatom oly rendkívüliek, hogy nem merem őket közzétenni, nehogy örülnek mondjanak. Pedig remélem, hogy halálom után a bonczolás ki fogja deríteni, hogy e sorokat teljesen ép elmével írom le. Mikor néhány évi határtalan boldogság után elvesztettem imádott nőmet, törekedtem elviselni határtalan fájdalmamat. Azonban ami szerencsétlenségemet növelte, az a körülmény volt, hogy nem bírtam magam elé idézni nőm alakját s arczvonásait. Rég elfelejtett, különböző emberek alakját mindig láttam magam előtt, míg ledrágább kincsemnek mintha minden vonása eltűnt volna elmemből. Az erőlködés, hogy az imádott lényt visszavarázsoljam lelki szemeim elé, szinte beteggé tett s alig bírtam aludni.

Abban az időben hírtelen különös érzés fogott el. Egész biztosan éreztem, hogy itt van, velem egy szobában, fölém hajolva, engem figyelve... nőm lelke... Nem árulta őt el semmi fizikai lény, semmi nesz,

s mégis biztosan tudtam, hogy itt van. Kuntattam száz és száz tudományos könyvben, hogy e tudat jelenségeinek magyarázatát találjam, de hiába.

Már szinte kétségbe estem, mikor váratlanul kulcsot kaptam a rejtély megfejtésére. Egyszer amint megint éreztem nőm jelenlétét, hiába iparkodván alakját felfedezni, véletlenül egy kis üvegedencze felé pillantottam, melyben néhány aranyhalacska ficzkándozását régóta megfigyeltem. S láttam, hogy ezek a rendkívüli félelem jeleivel egy szegletbe húzódnak. Nem volt a szobában semmi, ami ezt a félelmüket indokolta volna. Lehetséges-e, hogy a szellem jelenléte, mely szemem előtt rejtve van, az ő szemükkel észlelhető?!

Kezdtém tanulmányozni az aranyhalak látószervét. A látás nem egyéb, mint a világozóság és az árnyék észrevétele. Ha a világozóság egy prizmán át érezünk, ez szét-török különböző színekre, de van a vörös és viola színben tul olyan is, melyet szemünk nem bír felfogni, de melynek létezését vegytani utón be lehet bizonyítani. Ily módon lehet égitestek fényképezni, melyeket nem láthatunk, mert már régen nem világitanak. Szemünk tehát meglehetősen tökéletlen szerzőm. Lehetséges-e, hogy bizonyos állatok szeme érzékenyebb, mint az emberi szem?

Ezen az uton folytattam most tanulmányaimat s törekedtem különböző színes lencsék kombinációjával egy apparátust előállítani, mely szemem látóképességét hatványozza. Ez sok kísérletezés után sikerült is. Optikus apparátusom elkészült. Egy éjjel, hogy felébredtem, éreztem megint nőm jelenlétét. Fogtam a készüléket s szemem elé helyeztem. Egy pillanatig szinte elkábultam a rendkívüli világozóságtól. Aztán leírhatatlan színekben láttam elhunyt nőm arczát. Ön-kénytelenül feje ugrottam, az apparátus leesett szememről, a lencsék ezer darabra törttek... De a fényes kép minden kellemével ott maradt szemem előtt. Félig önkívüli állapotba estem, melyből feleszméltem, mikor az ajtó felől neszt hallottam. Arra néztem, de nem láttam egyebet, csak nőm arczvonásait. Akkor még nem tudtam, hogy megvakultam. Pedig úgy volt, mert az imádott lény képe tulragyogott minden földi szint. Ez a kép itt maradt szemem előtt mindhalálomig. Azt hiszem, hogy ezek a különös színek a szembhartját elváltoztatták, miért is kérem, hogy halálom után rögtön megvizsgáltsék, hogy ily módon állításom valódisága bebizonyíttassék.

Barátunk utolsó kívánságát hiven teljesítettük. Nem akarom vizsgálatunk részleteit elmondani. Elég, ha arra szorítokozom, hogy Gábor barátunk szemében két »optogramot« vagyis természeti (?) fényképet találtunk, melyek az elhalt nő arczvonásait mutatták. Ezen optogramokat a fényképezés segítségével nagyobbítottuk és sztereoszkopba helyeztük. Ezen keresztül észrevettük egy női fej homályos képét, akár egy be nem tejezett festmény rajzát. Nehéz, de el kell hinnünk, hogy ez a kép — tulvilági fénykép.

T. B.

Felolós szerkesztő:

MARGITAI JÓZSEF

Kiadó és lapatlajdonos:

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR).

Sve pošiljke se tičuće zadržaja
novinah, naj se pošiljaju na
me **Margitai Jožefa** urednika
vu Čakovcu.

Izdateljstvo:

Knjižara Fischel Filipova
kam se predplate i obzrne
pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedenkrat i to: vu svaku nedelju.

Predplatna cena je:

Na celo leto 4 frt
Na pol leta 2 frt
Na četvert leta . . . 1 frt

Pojedini broji koštaju 10 kr

Obznane se poleg pogodbe
i fal računaju.

Službeni glasnik: »Čakovačke Šparkasse«, »Medjimurske Šparkasse«, »Šparkasse Okolice Čakovca«, i t. d.

Čmela.

Malo koja živina nam daje poleg svog znamenitog življenja, marljivosti i koristosti takvu lepu peldu, kak mala čmela.

Zaisto vredno je, da se malo spomeno iz nje.

Kad na protuletje se zrak pretopi, po vrtilih, senokošah, poljah čuti zunkanje malih čmelicah. Sedne si na cvet, cvetnoga praha na zadnjih nogah v grabicu pobere, meda gori potegne, i onda veselo leti dimo, tamo meda i cvetnoga praha dole dne i opet odleti, da znovi počme svoje delo. Makar 10—20 jezer čmelih stanuje v jednim košu, ipak lepo, mirno zvršavaju svoje delo, jedna drugoj se vugne, stražiju, stana svoga čistiju, tak, kak da bi svakoj zapovedano bilo ono včiniti, kaj ravno dela.

Ako jednu čmelu z bliza pogledamo, tak vidimo, da telo njezino ima tri dele i svaki rės-děl, je s jednom jamicom razdeljen od drugoga. Čmela ima 3 pár noge, na glavi 1 pár rožak, dalje pak 2 pare peroti, 1 pár menšje, a jeden par vekšne. Zvun toga odzadi ima žalca, s njim gift-

noga soka pušca. — Ako čmela vpiči, ono mesto oteče. Ali rada ne vpiči čmela, jer to je njezina najhitreša smrt. Žalca samo za braniti hasnuje.

Kraljica je med svemi najvešja. Vu svakim košu je samo jedna kraljica; ona nigdar nejde meda brat, ona samo jaje nese z koje budeju čmele nove.

Trut je kratkeši ali debełši od kraljice. V jednim košu je 300—1000 trutov. Niti ovi neideju meda brat.

Radilo delavne čmele je čodnovato. Najprije one nosiju hranu za sebe, za kraljicu i za trute. Onda one nosiju skupa za svoj stan potrebnoga materiala. One hraniju kukuljice, stražiju i snažiju stana svoga i t. d.

Vu divjim položaju stanujeju čmele v fedni šupljavi drėvi, gde i satje delaju. — Pitovne čmele, koje človek zaradi meda drži, se iz slame, rogožvine, ali z deske napravljem košnici zdržavaju.

Mlade čmele od pogutjenoga meda jeden del vun znoujuju; ov znój se na luftu otrdi i bude z njega vojsk. Iz vojska delaju čmele satje, koje s mnogo šestvuglastih

prel stoji. Stėne satje su jako tanke. Vu vekšinih prelah trute zvaliju, v menših delovne čmele zideju vun, ili pak meda držiju v njih. Ako je dobro vrėme, onda ne samo tuliko meda spraviju, kuliko je njim za zimu dosta, nego i više. Negda su s žveplinim dimom klali čmele, kad s njim meda jemali. Vezda već takve koše delaju, pri kojim moči zeti meda prez toga da bi se čmelice morale spozaklati.

Čmele se tak umnožavaju, da kraljica v satje jaje znese. Z jajeta za 3 dane zide v unėrvič, kojega delovne čmele hraniju. Za 6 dana se črvič z vprede i postane kukuljak, za 7 dana zide vun mlada čmela, ona 8—14 danov nezleti vun, nego male črviče hrani, doklam za 14 danov i ona počme delati.

Poleg toga se čmele jako umnožuju i ako je i mlada kraljica, onda stara kraljica starimi delavni čmelami ostavi koša, onda se rojiu. Z roja bude novi čmelec, koj na fletnoma napravi si novoga stana.

K čmelam su spodobne osi, samo da ove ne bereju meda, i človeku su niti ne na hasen.

Z A B A V A

Nebeski fiškal.

Sveti Antun Paduanski stoji u okolici sv. Marije, kod ondešnjeg puka u velikom poštenju. Tko kaj zgubi, on samo otide u Doljnji Mihaljevca u kapelicu, tam na čast svetoga Antuna izmoli jedno ili dva čisla i svetec mu izgublenu stvar sigurno najde. Još više pak toga svetca mladi dečki i dievojke napustuju, koje tiha ljubav tišeć, koji bi se radi oženili pak njim k tomu vezu druga osoba fali, ili nemru do ona dospeti, koju bi želili, ili kojim je dragi ili draga nevierna postala; takovim onda sv. Anton med četiri oka zna levite odčeti, ako ga ostavljena devojka liepo za to prosi i pri tom se raziplače. Dievojki pako, koja svojega dobroga i viernoga Jožeka rada draži, pak u to ime u njegovoj nazočnosti drugim smiešeć se duboko u oči zagledava, — no, takovoj dievojki se lahko dogodi, da ju svati Antun u temnoj noći pod poplunom za nožni palec zna potegnuti ili ju na koj drugi način prestrašiti.

U malš kapelicu anda, u doljnem Mihaljevca, gde se nahadja pili svetoga Antuna poduanskoga sa malim Ježušekom u naručaju, rado nose svoje raznovrstne molbe

one ciele okolice mladići, dievojke i stariji ljudi obojega spola, te se je već i to zgodilo, da ako je koja u starosti svojoj, bliže četrdesetem, negoli dvadesetem godinama stoji leđična dievojka sama slučajno iz rečene kapelice izišla, odmah su joj zmislili — da se je hodila u poslu ženitve svetomu Antonu preporučat, makar da je ona to niekala i tvrdila, da je hodila u poslu svog zgublejenog ključa od ladice, kojega bi joj tobož neka pomogel najti.

Kontrećova Trezika, stanujuća blizu kapelice, je takaj imala težki križ svojim dečkom, koj joj je ljubav i viernost obećal a ne obdržal. Čoviek izbilja nemre pomisliti, kak more netko liepoj i dobroj dievojki neviern postati, pak jošće k tomu za volju druge, koja nije niti na pol tak liepa, a niti se o njoj liepo negovori.

Vargovićev Gjurek i Kontrećova Trezika bili su par, kak da su je golubi skupa znosili. Gjurek je ravnić uvijek bil prekomerno vesel, ali »veselje nije grieh.« — rekla je u sebi Trezika; on si je svaki ples, svaku zabavu, na deset vur u okolici privuščil, ali »i to je bolje, nego cupilupi ili šakom za vubi, pak na psine misliti i ogovaranja u samoći kovati.« — rekla je skroz pametna i dobroćudna dievojka.

Ali kad je Držanićeva Marica iz Kanizse domov došla, te joj je Gjureka iz nenada

prevzela, onda je Kontrećova Trezika se skupa u se poružila, kak mokra šlahhalba, a glavica joj je zalostno na prsa dole visela, kak ona fioličina glavica po stebelcu dole visi, te je u sebi mislila, sad je sreći i životu konec, ako sveti Antun nepomogne i zmešanoga Gjureka k pameti i na pravi put nedovede.

Iz početka se je činilo, kak da je svetec za to ogromno dieło preslab, jer za neviernoga Gjureka na ovom svietu već nikaj nije obstojalo do jedine Držanićeve Marice; on je bil u nju, kak ono ljudi vele, ves. poprek i povduž, i čes glavu zanorjen, a Marica se je u sebi smejala, kak je bogatiji i liepoj Treziki Gjureka na to rekuć već iz košare van dovabila i u svoje zamke zaplela. Takovu pak umietnost »dragoga vkrasiti« — to je samo Držanićka razmela, koja je takove zalubljene gimpline sve na tucete u svoju mrežu znala navabiti, a kad je je onda ofurdala, opet izpustiti.

Gjurek joj je baš dobro došel, jer tae dobro stojećeg mladoženju do sad još nija imala. — Ali jedno je ta potmajna lisick ipak zaboravila, najme sa svetim Antunom računati, kak je to Trezika činila.

Mala kapelica je sad podjednomo bila friškim jesenskim cvietjem nakinčena, a na oltaru su svake subote ležale dvie funtne vošćane svieće, a pred oltarom je

Izповesti Magjarske.

Dalje.

Za tem, kad je mir postal vu orsagu, sveti kralj je skup pozval gospodu, prosil njih je, da naj prepoznaju njegovoga sina, Imru, za kralja. Ali Imra nije živel dugo, — jer ga je Bog, vu najlepši dobi (24-ti godini) na veliku žalost svetoga kralja Štefana k sebi pozval.

Štefan se je jako razzalostil, jer nije znal, gdo bude za njim kralj. Árpádovci su još četiri živali, ali Gizella, žena Štefana nije trpela ove, zato su se dogovorili, da budu sina, Napolškoga Oltona, Petra zabrali za kralja.

Nezadovoljniki su z-bog toga jednoga slugu poslali, da ubije Štefana. Ali ubojica, videći nad spavajućim kralju Bl. d. Mariju, od koje je takova svetlost sijala, da se ov prestrašil i nož na tla spustil. Na ruženje se je kralj prebudil, — i ove reči pregovoril: »Ako je Bog s menom, gdo može biti proti meni!« Sluga se je poklonil i za oprost prosil, koju je i zadobil.

Zatim nije dugo živel Stefan. Vumrl je 1038-ga. Ne dugo po smrti su ga, sa njegovim sinom, med svetce zapisali. — Augusta 20-ga oblužavamo njegov imendan. Na ovaj dan s velikom procesijom nosiju njegovu desnu ruku vu Budimu. Ova ruka, koja je tuliko dobra većinla, je još vezda čela, kak takaj i on drago-cenjeni plašč, kojega je Gizella svojom rukom delala i kojega još vezda pri korunenju kralja magjarskoga hasnujeju.

Peter (Prviput 1038 1041).

Kad je Peter stupil na tronuš magjarski, je veliki nemir postal. On je odurjaval magjarsku gospodu i na mesto njih je samo nemce i taliane odlikoval; staru kraljicu Gizellu je dal vu tamnicu zapreti, a orsaga je hotel nemštomu caru prek dati. Zato su ga magjari iztiral i na prestolje Samuela šurjaka Štefanovoga dozvali.

svake večeri klečala Kontrecova Trezika. — Bila je predzadnja nedelja pred adventom, kad su se Mihaljevčani u farnoj cirkvi sv. Mariji pod ozovi presenelili, a kad je gospodin plebanuš i vicejašpřist na zadnje još izgovoril, da jemlje Gjurek Vargović u sveto hižtvo Maricu Drežaničevu i to prvi krat! Onda se je siromaškoj Treziki pred očima zamračilo i od tog hipa nije nikaj za se znala, dok nije doma u svojoj komorici k sebi došla.

Nesretna Trezika se je čutila na smrt beležnom, akoprem joj je tielo posve zdravo bilo; ona je Gjureka tak prekomerno ljubila i sve do danas se ufala. Sad jednim mahom je bilo svemu konec, a one rieči gospodina plebanuša: »i to prvi krat!« — su joj podjednom u uhu šumele, jer to si je mogla i sama zračunati, da se bude dojuće nedelje iz predekalnice reklo: »i to po drugi krat, a s nadbiškupskom dozvolom i po tretji krat!« — A kaj onda? — Je, onda — onda bude za siromašku ostevljenu Treziku sve izgubljeno za na sve vieke viekov — amen!

Sva ova promišlavajuća, na jedan krat se kakti iz sna prene, te joj nehotice doje u g'avu: nut, sveti Antun ti nije nikaj pomogel. On se je pokazal kakti svaki fiškal, koj od svojih klientah zahtieva i vzeme, zatim cielu stvar zavlači i opet uzimlje, a

Samuel (1041—1044).

Ali niti Samuel nije bil boljši od Petra. Od kraja je bil jako dober, potlam pak se je hitro preobrnl, s pukom je jako hudo postupal, a kađ su mu se protistavili, 40 njih je dal ubiti. Nemskomu caru, koj je na prošnja Petrovu vu orsag došel, dal je tretju stran orsaga. — To se nije dopalo gospodi magjarski. Ali niti Peter nije bil s tem zadovoljen, jer on je samo na Magjarsko prestolje želal. Na to je Nemški car opet vudrl v Magjarsku.

Pri Gjuri (Győr) su se sretali magjari s nemci. Dugo je trpela bitka, već već je Samuel predbil, ali nekoliko vojakov je prek stupilo k Petru, i ov je tak obladal Samuela, koj je i sam ostal na bojnomo polju.

Peter (Drugiput 1044 1046).

Po gjurski bitki je opet Peter stupil na prestolje. Ali on niti vezda nije boljši bil, jer je neprestance hotel, da Magjarsku nemskomu caru poveri, nemisleći, da s tem izgubi orsag slobodu; zatim je vno go-pode pomorili dal, za koje je znal, da su na Samuelovi stranki bili.

To se je zadosta vidlo gospodi magjarski. Odlučili su, da čeljavoga (plešivoga) Ladislava sina, Andraša pozoveju na tronuš.

Peter, koj je to počul, pobegnul je, ali su ga vlovili, oči mu škopali i vu tamnicu hitili.

I. Andraš (1046—1061).

Pod slabimi kralji, Petrom i Samuelom je poganstvo nazad dobilo jakost. Kad je Andraš vu orsag došel, pred njega su išli pogani sa svojim vodjom Vathom, zahtevali su od kralja, da stira svećenike krščanske vun i natrag postavi poganju veru. Andraš, da se njih reši, sve njim je obečal. Ovi su sada, kak bešni oroslani rušili crkve i klostre, svećenike i biskupe poklali su, med njimi i Sv. Gellérta, biskupa čanadsko-

konačno ipak pravdu zgubi ili kakovu šepavu nagodu sklopi. Kad je mogel drugim pomoći, zakaj nemre sad njoj? — Ovimi i tim sličnimi misli se okolo poldneva, kad je kapelica sigurno prazna, Trezika odputi u nju. Evo ga! Tu stoji svetac i gleda tak ne-dužno i posmehe, kak da hoće reći: »Te-bi budem pomogel!« — I kak da je gospo-din plebanuš Gjureka s njom, a ne s Maricom iz predekalnice hitil.

»To mora drugač postati!« — rekla je u sebi odvazna Trezika te se na okolo ogleda, da ju nebi tko prisluškaival i kad je vidla, da je sama u kapelici, skoči brzo na štengice pri oltaru, prime svetoga Antuna te ga obrne okolo s licem k-steni. »Tak« — veli sad. — »Sad tu stoj, pak si premišlavaj, jeli nebi ipak bolje bilo, da mi Gjureka natrag za me predobiš!« — To kad je Antunu med četirimi oka povedala, otišla je hitro iz kapelice.

»A Bog zna, kaj je s tim našim Gjureka kom danas?« — Čudila se je drugi dan poslie ozeva Gjurekova teca, koja mu je do toga gospodarstvo vodila. »Baš kak srećni mladoženja nezgleda moj dečko! Pak nebi niti čudo bilo. — Da mu se bar sad oči odpru.

Oh sveti Antun paduanski pomozimi, jer takovu gazdaticu, kakva je Držaničeva Marica, pak još k-tomu sad, kad je

ga, kojega su z: Kelenföld brega doli hitili i glavu mu na pećini stukli. Ov bre se od onda zove bregom Sv. Gellérta.

Ali Andraš nije to mogel dugo gledati. Da su ga već okoronili zapovedal je, da se svaki poleg zgubljenja glave da pokrstiti. Vno go pak je smrtjom kaštigal. Zatim je mir postal vu orsagu.

Samo od Henrika je moral držati Andraš. Nise je ufal sam vu sebi, zato je brata Belu pozval dimo, koj je i za malo vreme došel.

Henrik je za isto vdril vu orsag, hoteći si ovak namestiti srditost, kaj su magjari Petra pretirali. Ali Béla je lukavno napravil s njim. Svigdi kud su nemci išli, je dal požgati krmu i jestvinu, pak odnesti od onul; s vojakin pak je gde pred njimi, gde za njimi vudril na nemce. Gladni nemci su se na to tak rezlutili, da su oružje i štite (oklope) razhitali i pobegli iz orsaga. On breg, gde se je to pripetilo, zove se i sada Štitiim bregom (Vérteshegy).

Drugo ljeto (1052) je Henrik car opét vdril vu Magjarsku. Požuna je već 8 tjednov jurišal, ali ga nije mogel prevzeti. Da mu već nebude volja dojtji šreću probat v-Magjarsku, zato je Zoltmund ronilac magjarski pod Dunajom odplaval, njegove ladje sprevertal i ovak je potopil. Henrik je, palo mir sklopil s magjari.

Ali Andraš je nezahvalen bil prama Béli. Kad je još ne imel sina, obečal je Béli korunu i tretju stran Magjarske, potlam kad se mu je sin Salamon norodil, njega je vu sedmoletni dobi dal okoroniti. Žalosten je bil Béla, ali to nije vun skazal, ali njegovi nepriatelji su ga ipak obtužili, da na prestolje želi. Zato se je Andraš, pustil beležen i Belu k sebi pozval vu Várkony, gde je koruna i sablja bila pred tronušom Andrašovom.

Kad je Béla nutri stupil, zapital ga je Andraš, kaj hoće, korunu ali sablju, kaj ostavi, ono bu njegovoga sina Salamona Béli je još predi pošepntul Mikloš župan, da naj sablju zeme, koj je i tak napravil, jer ako bi

iz Kanizse došla u rukavicah, — pak na Vargovićevem mužkem gruntu — čovieku srdce puca, kad na to pomisli. Znaš sveti Antun, ako u toj stvari kaj pomoreš, na jedno liepo pokrivalo za oltar mi se nije zišlo, samo da bi Gjurek k pameti došel, dok je još vrijeme!« — Ovak je pametna i previljiva Gjurekova teca k svetomu Antunu molila.

Poslie ptvog ozova opet Gjurek već ni jedne noći nije mogel spati, a sam nije znal, kaj se je to s njim dogodilo. Ali jedne takove skozne noći mu se je na jedan krat u moždjanih razsvietilo, a u toj svetlosti su mu se oči odprle i on je najedan krat Maricu u svojoj fantaziji videl onakovu, kakova je izbilja bila. Na Marici je sad na jedan krat sve ono videl, za kaj je prije slep bil, te ga je samo nekakva zima obišla. »Tu Maricu nek vzemeš za ženu!« — rekel je u sebi, — »Pak kakva bi to bila seljakinja na mužkem gruntu? A Trezika — ona predbora i predraga Trezika! Kaj, si s njom napravil? O ti zločesti čoviek bez srdca i pameti!« — Ovak je Gjurek sam sebi mrmral.

Dojuće noći se je na svojoj postelji samo sim tam bez sna, hital, dok je pričela zora svitati, a onda je, otišel još u zorju k zdencu, gde si je, vodu po svojoj razvrćenoj glavi pustil teći. Kad su pak

korunu vzel, bi ga vmorili tam se zadržavajuća gospoda.

Béla je videl, — da mu Andraš i na življenje vdira, — pobegel je vu Poljsku, od kud je s velikom vojskom došel i pri Tisi zbil Andraša, kojega je konj, kad je bežal, iz sebe hitil i zagzil ga. Mrtvo telo su mu vu Tihanyu zakopali.

(Dalje sledi.)

Loparits.

KAJ JE NOVOGA?

— *Prosimo naše poštuvane predplatnike, naj nam vu drugim ferialju predplatne zaostatke čim predi pošleju i predplate ponoviju.*

Umorstvo.

Reichmann Antal zvani službenik je v trgovičnim poslu se pelal na željezničku postaju v Tormaallja zvani občini. — Na postaji su ga čekali poznanici, koji su samo gledali, da prosta kola dohadaju blizu, ali službenika nega gori. Kad se kočič pred nje postavil, rekel je, da mu je putnik bez traga zniknul z kola. Odmah su dali nazaj tirali i našli su službenika na putu, mrtvog, zatučenoga na zemlji. Nesrečni se zasigurno i branili hotel, jer su mu ruke čisto skup bile stučene. Žandarsvo oštro išce umornika. Kočiša, koj valuje, da nezna, kad je zniknul službenik z kola, su ravno tak zavorili. K penezam pak drugem stvarim, koje je službenik pri šebi imel, niti ni su se doteknuli zločinci. — V Pozsony varmegjinskoj Nagy-Récese zvanog občini, kak odonud pišuju se ravno tak umorstvo dogodilo. Dva brati su jednu istu devojku ljubili. Devojka je bolje mlajšega brata videla. Nato se je staraši brat tak razsrdil, da se počel nacuka-

vati svojim bratom. Med svadjom je zgrabil staraši brat jednoga noža i prerezal je svojomu bratu vrata, i on je za par minut vumrl. Staraši brat je nato pobegel, ali zandari su ga još čez noć vlovili i prek dali sudu, — gde bude primil svoju sasluzenu kašligu.

Nesreća.

Ne daleko od Beča stoji jedna željeznička kolibica, gde je željeznički stražar (vahtar) stanuvao. 58 ljet star vahtar je svoji spavajući zeni s jednim velikim kuhnjinskim nožom čisto odrezal glavu. 75 ljet staru sogoricu je ravno tak hotel vmoriti, ali ona se prebudila, pak se suprot stavila. Za tim je stražar otišiel v šumu, gde su ga v jutro našli, ali obuorjenoga. Ob pol noći, kad je vlak prehajal pred kolibom, još je obavil redovito svoju službu, nego za tim je otišiel dimo, slekel se, pak tak je načinil svojom pomešanom pametjom umorstvo.

Elastik kožni ljudi.

Pred par letmi v Nemškoj zemlji od varaša do varaša je hodil jeden mladi človek, komu koža se jako dala nategnuti; pak ako su kožu z tela nategnuli, opet je samo skočila na mesto, bez toga, da bi se na onim mestu kakov ranc pokazal. Taj mladič do pojasa na golama se kazal, pak najprije je na obrazu potegel kožu dalko napre. — Zatim pak je z rukah, šinjaka, hrbta na 20—25 centimetrov dalko mogel napeti si kožu, osobito z prsah ipak je tak si napel kožu, da si je celoga obraza mogel s njom zakriti. Mladič je višekrat kazal, da ove produkcije njemu čisto ništ neboliju. — Ova znamenitost je v veknoj-menjšoj meri, vu svaki koži, tojest nas kojega goder da se malo napeti koža, ali zveksinom to boli. Jesu takvi ljudi, kojim se koža daje bez svakoga bola prekoredno nategnuti. Ova

znamenitost kože zove se elastičnost. Vezda v Ameriki hodi jeden 40 ljet star človek, koj ravno tak ima kožu, koja se prekoredno daje nategnuti. Pak čudnovato, do 14-ste njegve godine nise nikaj dala nategnuti koža, nego potlam med soldati, gde nijednupet je jako zabavljao svoje pajdase svojom kožom.

Ogenj.

Na cvetni pondeljek v noći, kak nam to pišuju, je skorom poginula Okolicsno zvana občina. Po noći se zažgal jeden skedenj i ogenj je na fletnoma na bliže i dalje sve stanje zažgal. Bil je viher, poleg toga cela občina je v nesreći bila. Ali ljudi su pripravljani čekali nesreću. Svaki je na svojim krovu bil, pak tak onda su po višeh mestih 20 hiž oslobodili, koje su se kanile zažgati. Još v jutro je nosil veter žerjavku, goreću slamu i drugo žerečega. 50 zidinah je zgorelo. Zmed ovih 13 hiž, vnoغو stal, skednjov, žitnice i t. d. — Vnogo živine je zgorelo. Kvar je samo s tem vekšni, jer nikaj nije bilo osjegurano.

Popogaj službenice.

Z jedne novine čitamo od jedne službenice iz Pariza. Službenica se predstavi pred nekoju gospu, koja ravno išce za sebe jednu dobru službenicu. Ova se predstavi i i prek daje gospoj svoje svedočbe, koje su izvrstne. Gospej se dopadneju izvrstne svedočbe, dopadne se njoj ova službenica, pak si ju pogodi. Zatim devojka zaprosi gospu, da bi njoj dopustila, da bi ona si mogla i svojega popogaja donesti. Gospa, koja sama ljubi flice, to njoj dragovoljno dopusti. Pak jeli govori kaj taj popogaj? zapita gospa. — O prosim milostiva, zna jedna izreku, ali to nemrem povedati — odgovori nova službenica. S tem bi sve v redu bilo. Službenica se postavi na svoje novo mesto, doneše sobom svojega popogaja v jednoj kufratnoj kretki i postavi ju na jeden ormar v jednoj sobi. Jedenput su vnoგი gosti došli k ovi gospi. Gosti su bili pri večerji, pak su još na dospomenek ostali skorom do pol noći. Onda su se na jedenkrat svi skupa stali i počeli se dimo odpravljati. Ravno, kad su se oni v oni sobi, gde je taj popogaj bil, počeli oblačiti, poče popogaj oštro vikati. — »Trinkgeld službenici! Trinkgeld!« Spametna službenica pak je stala med kuhnjinskimi vrati i pobirala peneze. Dakako, drugi dan su ju s flicom skupa pretirali.

Najvekšni zapuh.

Nigdar tak veliki sneg nije bil, kak kronika to izpiše, kak je bil 1615-oga ljeta v južnoj strani Englienske zemlje. 16-oga januara je počel iti sneg i do mārčiuša 12-oga je pod jednim išel, tojest cele dva tjedne je duž išel kak onaj dežd, koj je zrokuval velikoga potopa, koj je barku Nojevovu gori zdigel i nosil. Sneg je sigurno tak visoki bil, da kolibe i menjša dreva niti nisu se vidla vun z snega. Do 12-oga majuša — tojest cele dva meseca se talil sneg, doklam se do kraja mogel raztaliti. Za pet ljet je v Skociji bil tak veliki sneg, samo ov je čez 13 dane išel pod jednim. V ljeti 1762-oga čez jednu noć je na klafter visoko zapal sneg po čeli Europi i takaj pri nas po Magjarskim orsagu.

Odgovorni urednik

MARGITAI JOZSEF.

pričeli kokoti kukurikati, odpravil se je prama kapelici.

Činilo se je, da od onog vremena odkad je Trezika u kapelici bila nikoga onde nije bilo, jer na najveće začudjenje Gjurekovo, je svetac tu stal k steni obrnjeni a od Gjureka odvrnjeni.

Dečku je kakti bodež čez srđce prešlo, kad mu se je u glavi misel porodila: »Nut, sveti Antu ti pleća obraća, kad si ti u svojoj neviernosti Treziki učinil!« — I tu je sad ves poklaplen stal jedno vrijeme, a za čas pričme zdihavati: »O sveti, Antun, nemoj se od mene posve odvrnuti, nuder gledi opet sim! Ja hoću sve opet dobro učiniti!«

I izbila! Još isti dan je Gjurek otišiel k-gospodinu plebanušu i tam je obustavil daljnja ozivanja, te zato dal jednu svetu mešu za preminuće duše služiti. Zatim je otišiel k birovu i njemu je predal tri slo forentah za Drezaničevu Maricu zato, jer on svoju rieč natrag uzimlje, a na večer se postavi pri Kontrecovi Treziki.

Ali to je bil prav težki korak, najtežesi za celog njegovog življenja; kolena su mu skupa opala te je dobil kucavicu, jer to bogme nije šala, iti k uvredjenoj dievojki, a kojoj jošce k tomu niti jezik nije zaraščeni. Pri vuličnih vratih ga je već skoro hotela gje-gjernost ostaviti, ali »Pokora mora biti!« — rekel je sam u sebi te je odvažno pritisnul kvaku i stupil pred sudca Treziku.

Stvar je medjutim mnogo bolje izpala, nego je i sam mislil jer Trezika se je u

tom hipu proli volji razplakala, čim je dečka zgedala, a kad se je Gjurek još pred nju kleknul i za oprošćenje prosil, onda se je dalje nije mogla držati te je dobil odprošćenje i generalnu absoluciju svih grihah glede negda obećano ljubavi i viernosti, ali kušnuti ga nije htela, jer je rekla: »Pokora mora biti! Najprije moram videti, jeli si se u istinu popravil, a tak dugo si budeš svojega gubčeka čistoga držal, ti zločestiti dečko!«

Gjurek doduše s ovom tvrđum odsudum nije bil sporazuman, jer je rekel, da na rieč »je«, moral bi i pečat slediti, ali tu pomoći nije bilo, jer takova uvriđjena dievojka ima i svoju glavu. — Medjutim, dugo nije moral čekati, jer po novom lieti prvi vienčani su bili Vargovičev Gjurek sa Kontrecovom Trezikom.

Pak tko ih je skupa spravil?

Gjurek je svojoj Treziki poslie pripovedal, kak mu je sveti Antun trih noćih sna pokvaril, a kad mu se je onda u jutro hotel pomoliti i pritužit, obrnul se je svetec pred njegovimi očmi k steni.

Trezika se je nad tum pripovestjum vrlo dirnutum pokazala, ali niti jednom rieču nije se izdala, kak je to najme sa svetcom izbilja bilo i oni su poslie više krat hodili zajedno u kapelicu za svoju sreću svetomu Antunu hvaliti.

Em. Kollay.

Nyitlér

E rovat alatt közölteikért sem alaki, sem tartalmi tekintetben nem vállal felelősséget a Szerk.

Nyersselyem-básztruha 8 fét 65 krtól

42 fét 75 krig teljes öltönyhöz való kelme — Tussors és Shantung-Pongees, valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 fét 65 krig méterenként — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. **Privát fogyasztóknak** póstabér és vámmentesen valamint házhoz szállítva, mintákat pedig póstafordultával küldenek.

Henneberg G. selyemgyárai (cs. és kir. udvari szállító) Zürichben.

Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztani fő.

Szagtalan és nyomban szárado

Valódi Christoph-lakk kérendő

Ezen gyártmány törvényileg védve van

Christoph Ferenc SZOBAPALLÓ-FÉNYLAKK

lehetővé teszi, hogy a szobák a másolka alatt i használtassanak, mivel a kellenetlen szag és a lazo, ragadó szelvény, mely az olajfestéknek és az olajtaknak sajátja, elkerültek. Emellett a használat olyan egyszerű, hogy kiki maga végezheti a munkát. A palló nedves tárgygal feltörölhető, anélkül, hogy elvonulna fényét. Még kell különbözött:

szinezett szobapalló-fénymáz, sárgásbarnát és mahagonibarnát, mely akár csak az olajfestésé föli be a pallósz egyttal fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmasok régi vagy új pallóra. Teljesen beföld minden foltot, korábbi maolastób; vastas áztatás

iszta fénymáz (szinezellen)

új pallókra és parketre, mely csupan fényt ad. Különösen parketre s olajföldetki már beakasztott egészen új pallókra való. Csak fényt ad, ennélfogva nem fűdi el a famuást.

Postacsomag, körülbelül 35 négyzetdmtr. (két közeptényág szobára való) 5 fét. 90 kr., vagy 9 fét, márká.

A közzvetlen megrendelések minden városban, ahol raktárak vannak, ide küldendők. Mintamázolások és prospectusok ingyen és bérmentve küldetnek. A legásvitelési tessék jól vigyázni a cégre s a gyári jegyre, mivel azt a többi mint 1850 éve létező gyártmányt sokféle utanozók és hamisítók, s sokkal rosszabb, s gyakran a célnak meg nem felelő minőségben hozták forgalomba.

Christoph Ferenc,
A valódi szobapalló-fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója,
Frága. K. Berlin.
Zürich 4-7 761
Csáktornyan; Kráner Testvéreknl.

Legnagyobb nyeremény
legszerencsésebb esetben

1000,000

korona.

Az összes 50,000 nyeremény JEGYZÉKE.
A legnagyobb nyeremény 7% szerencsésebb esetben: **1,000,000** korona
A nyeremények részletes beosztása a következő:

	Korona
1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 " "	200000
2 " "	100000
1 " "	90000
1 " "	80000
1 " "	70000
2 " "	60000
1 " "	40000
5 " "	30000
1 " "	25000
7 " "	20000
3 " "	15000
31 " "	10000
67 " "	5000
3 " "	3000
432 " "	2000
763 " "	1000
1238 " "	500
90 " "	300
31700 " "	200
3000 " "	150
4000 " "	130
50 " "	100
3000 " "	80
2000 " "	40
50,000 nyer. és jut. összegben	13,160,000

A negyedik nagy magy. kir. osztálysorsjáték nem-sokára ismét kezdődik és

100,000 sorsjegyre **ujból** **50,000** nyeremény

jut, vagyis az oldalt levő nyereményjegyzék szerint az **összes sorsjegyek fele feltétlenül nyerni fog.** nyerési esélyek tehát, amint már általánosan is meretes, **óriásiak.**

Összesen tizenhárom millió **160,000** koronát sorolnak ki biztosan. A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben **egy millió korona.**

Szíves meelőbbi megrendeléseknél **eredeti sorsjegye** ket a tervszerű **eredeti árban** és pedig: egy **egész** 1-ső oszt. eredeti sorsjegyet **6.—** fnt fél " " " " " " **3.—** " negyeda " " " " " " **1.50** " nyolczad " " " " " " **75** "

küldünk szét **utánvétellel,** vagy a **penz előleges beküldése** ellenében.

A huzások után megküldjük tisztelt vevőinknek a hivatalos huzási jegyzéket, hivatalos tervezetek pedig díjtalanul állanak rendelkezésre. A huzások a **magy. kir. kormány ellenőrzése** mellett nyilvánosan történnék és azoknál mindenképpen megjeljenhetik.

Kérjük a **rendelményeket** **mieleőbb,** legkésőbb azonban **f. é. április hó 17-ig** hozzánk beküldeni.

Török A. és Tsa.
a m. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusító

Budapest, V., Váci-körút 4a.

Sok és nagy nyereményt fizettünk tisztelt vevőinknek; rövid idő alatt körülbelül egy és fél millió koronát.

786 1-6

RICHTER-féle HORGONY-PAIN-EXPELLER

Linimentum Capsici composit.

Ezen hírneves házászer ellentáit az idő megpróbáltatásnak, mert már több mint 30 év óta megízhato, fájdalomcsillapító beörszóségeként alkalmazták kósvénynél, csuszak, tag-szaugtatásnál és megduéseknél és az orvokok által beörszóséskre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakarorta Horgony-Liniment obvezéses alati nem utolsó szer, hanem igazi népszers házászer, melynek egy hazatartásán minden beteg gyógyulni vágyozni. 40 kr., 70 kr. és 1 fnt. üvegekben árban majdnem minden nagyvárosban, Budapeston van; fórtár: Török József Gyógyszeresüzlet Budapest, Benczúr utca 18. szám alatt; igen óvatosak legyünk, mert több ki-solhatnánk utánazt forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget "Horgony" védjeggy és Richter cégjegyzés mekkel mint nem valódi" táblásra vizsgálja.

RICHTER F. AD. és Tsa., essék, és kir. udvari szállító, **RUDELSTADT** (Thüringia).

Rendelőlévél levágandó.

Kérek részszere tervezettel együtt küldeni.

Utánvételezni kérem postautalvánnyal küldöm } A nem tetsző töröndő.

Pontos czím

Hirdetés.

A perlaki főszolgabírói hivatal által Malek Sándor perlaki lakos részére kiállított erdőőri eskübizonityvány elveszett.

A megtaláló kéretik azt 15 nap alatt Perlak község bírójának átadni.

784

